

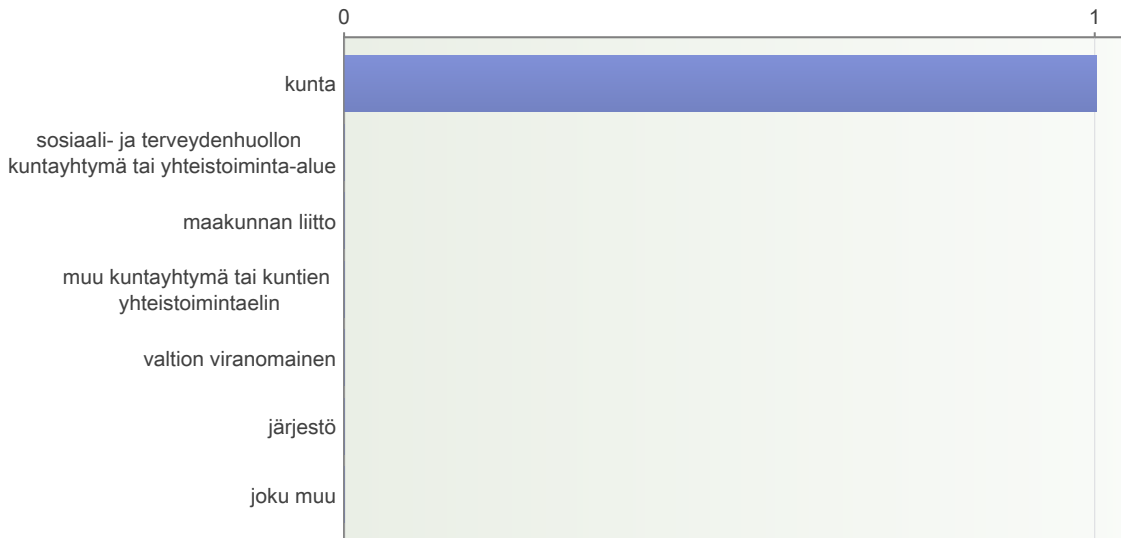
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Paimion kaupunki	Eeva-Sirkku Pöyhönen	Jari Jussinmäki jari.jussinmaki@paimio.fi	02.11.2016	Paimion kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen tavoitteena on kaventaa väestön terveys ja hyvinvointieroja. Katsomme, että olennaista tämän tavoitteen saavuttamiselle on turvata lähipalvelujen saavutettavuus riittävän laajasti ja määritellä lähipalvelut tarkasti. Maakunnille tulee jättää riittävä päätösvalta palvelutuotannon järjestämiseen alueellaan oman tilanteensa mukaisesti. Jos näitä asioita ei riittävässä määrin huomioida, on uudistuksella vaikea saavuttaa asetettua tavoitetta väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisesta.

Valinnanvapauden määrittely vaikuttaa olennaisesti maakuntien mahdollisuuksiin järjestää toimintansa ja sitä kautta mahdollisuuteen vaikuttaa terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen. Lausunnolla oleva sote-ratkaisu, jossa sote järjestämisvastuu siirretään maakunnille, parantaa alueiden yhdenvertaisuutta, mutta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei liene vaikutusta. Valinnanvapausmalli voi toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Erityinen huomio tulee kiinnittää heikoimmassa asemassa olevien ihmisten valinnanvapauden toteuttamiseen tasavertaisesti työssäkäyvän väestön kanssa. Samalla tulee tehdä lapsi- ja sukupuolivaikutusten arviointia.

Palveluprosessien uudistamista ja toiminnan organisointia valinnanvapaus huomioiden ei ole käytännössä mahdollista toteuttaa millään nykyisillä tietojärjestelmillä.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksista ei ole mahdollista tehdä johtopäätöstä siitä, miten hallituksen asettama 3 miljardin kustannusten kasvun hillinnän tavoite on pitkällä aikavälillä saavutettavissa. Lyhyellä aikavälillä on odotettavaa, että sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset pikemminkin nousevat mm. palkkaharmonisointien ja tietojärjestelmien uusimisen ja hankintojen johdosta. Myös alkuvaiheen toiminnalliset päällekkäisyydet, yhtiöittämiset ja muu hallinnollinen ja kehittämistyö tulevat ainakin alkuvaiheessa lisäämään merkittävästi kustannuksia.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu? Lakiluonnoksesta ei saada näistä asioista riittävästi tietoa.

Kustannusten hillinnän aikaansaamiseksi on luotava riittävät edellytykset hyvälle ja paikalliselle johtamiselle. Maakunnille on näin ollen taattava riittävä toiminnallinen vapaus järjestää palvelut kunkin maakunnan ja sen väestön erityispiirteiden mukaisesti.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

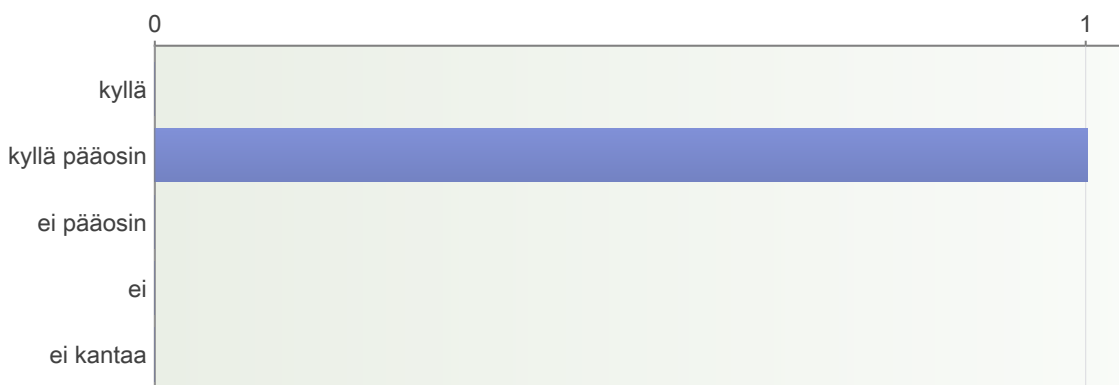
Vastaajien määrä: 1

- Ei toteudu. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnille osoittamaan rahoitukseen. Maakuntien päätösvallan kapeus suhteessa suorilla vaaleilla valittuun valtuustoon muodostaa jo lähtökohtaisesti ongelman demokratian näkökulmasta; vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvassa valtion (ministeriön) ohjauksessa.

Toinen demokratiaa kaventava seikka on esitys maakunnan palvelulaitoksen asemasta. Käytännössä demokraattisesti valituilla maakunnallisilla elimillä ei ole palvelulaitoksen johtokunnan nimittämisen jälkeen minkäänlaista ohjausvaltaa palvelulaitoksen toimintaan. Palvelulaitos itsenäisesti päättää sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta valinnanvapaus mukaan lukien.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

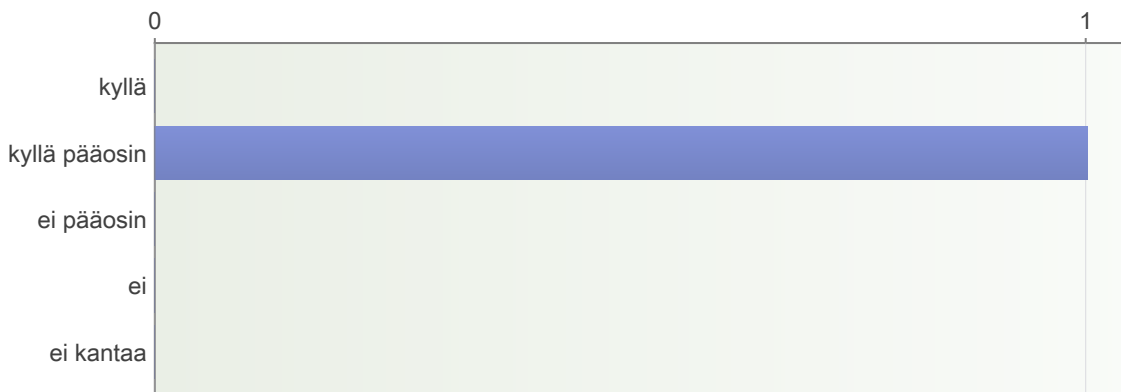

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäväalueita koskeva erityislainsäädäntö ovat valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole tätä lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lähtökohtaisesti on hyvä, että maakunta voi ottaa hoidettavakseen vain sille laissa määrättyjä tehtäviä. Yleinen toimiala tulee jäää vain kunnille. Lakiluonnoksessa maakunnalle säädettäväksi esitetyt tehtävät ovat kirjauksiltaan osin epäselviä ja näiltä osin ne ovat omiaan luomaan päällekkäisyyksiä kuntien kanssa. Tämä koskee erityisesti ns. elinvoima-asioita, kuten maankäytön suunnittelu ja kaavoitus, kehittämis- ja elinkeinopolitiikka sekä yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestäminen. Näiltä osin on huolehdittava siitä, että toimivalta yksiselitteisesti säilyy tai siirtyy kunnille.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

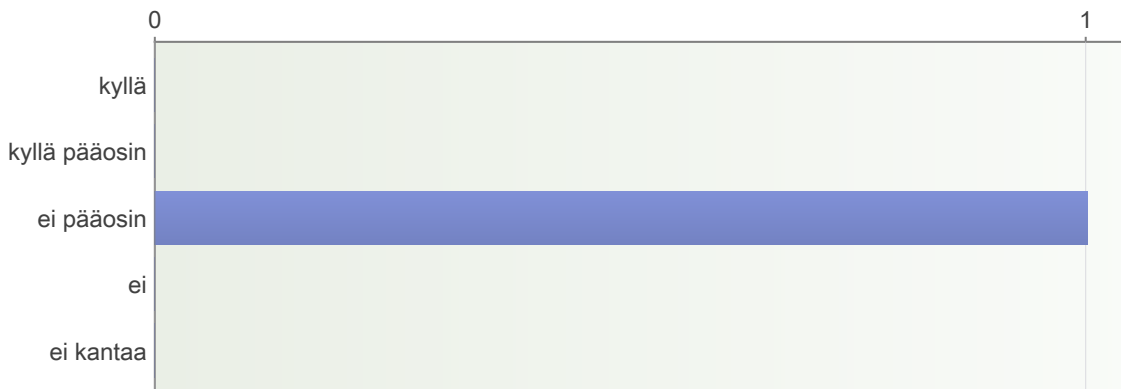
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

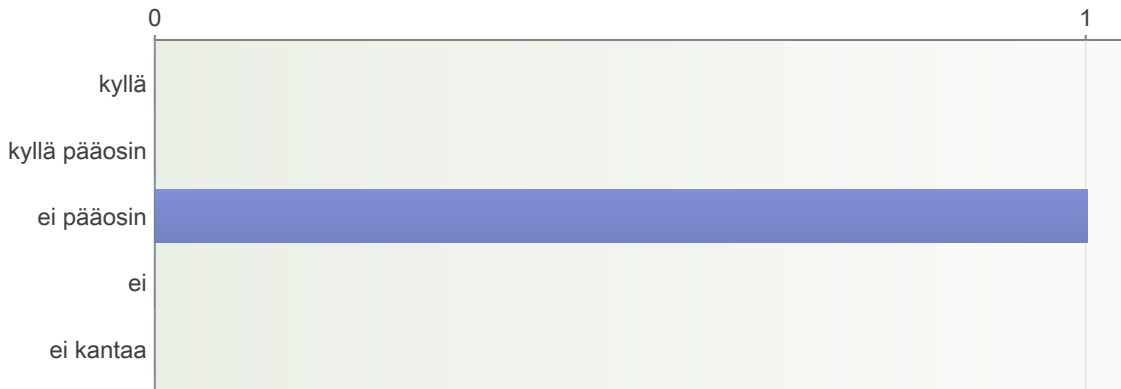

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Käytännössä lakiluonnoksessa palvelulaitoksen johto ja toiminta on hyvin pitkälti eriytetty maakunnan demokraattisesti valitusta johdosta ja ohjauksesta. Tämä korostaa erityisesti ammatilliseen ja erityisosaamiseen perustuvaa palvelulaitoksen johtamista maakunnallisen kokonaisvastuun kustannuksella. Palvelulaitoksen organisoinnista lausumista vaikeuttaa olennaisesti se, että valinnanvapauslainsäädäntö on vielä määrittämättä.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittaminen ovat liian tiukat ja ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa toiminnan rakenteita pysyvästi. Niinpä vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn.

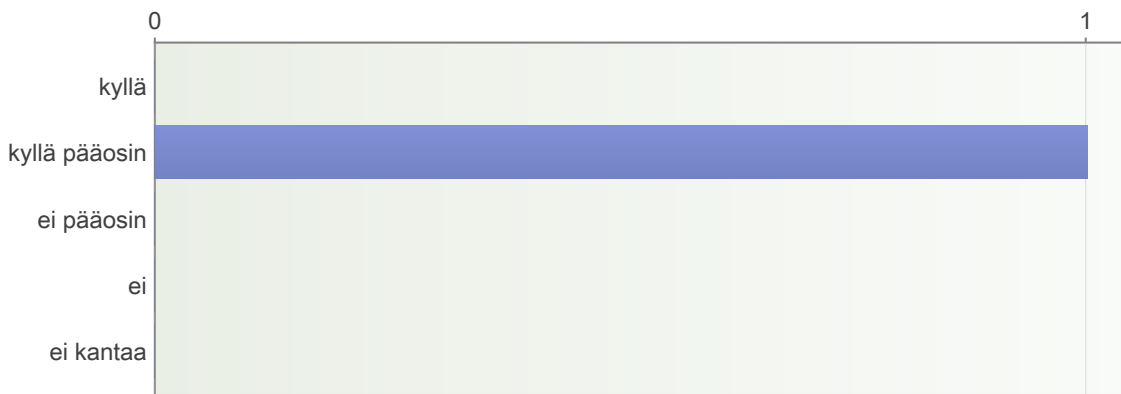
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti on hyvä ja perusteltua, että luodaan suoriin vaaleihin perustuva väliportaan hallinto eli maakuntahallinto. Jatkossa maakuntien omaa demokraattista johtamista tulee kehittää vahvistamalla maakuntien taloudellista itsenäisyyttä.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

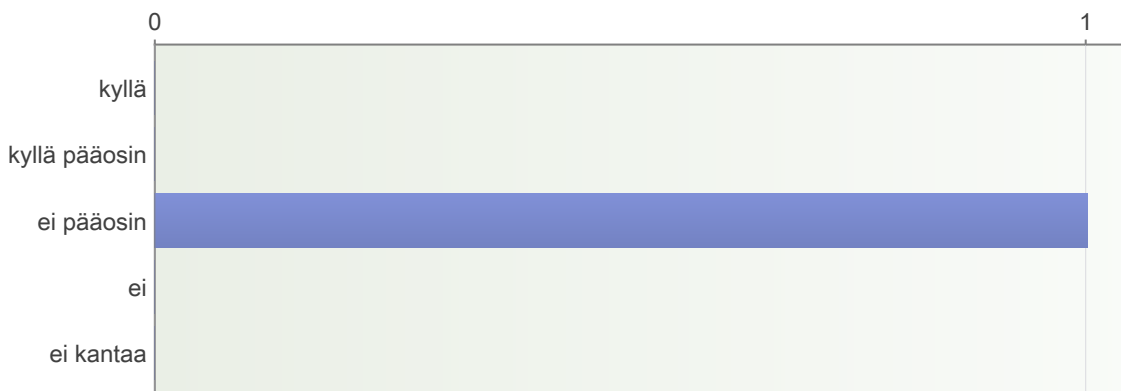

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tietynasteinen palveluiden keskittäminen ja erityisosaamisen turvaaminen on kannatettavaa. Palveluiden saatavuuteen liittyen on huolehdittava riittävästä lähipalveluista.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

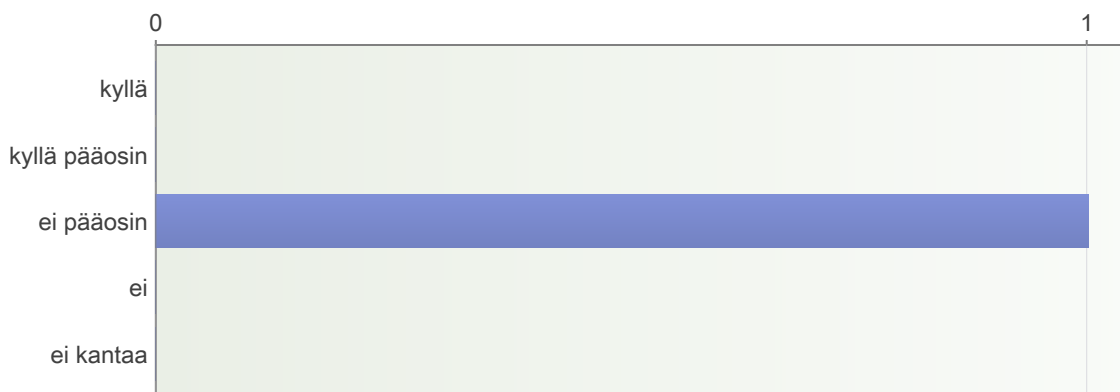

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhteistyöalueen maakuntien keskinään solmima yhteistyösopimus on sinällään osapuolia sitova. Ei ole kuitenkaan perusteltua antaa valtiolle toimivaltaa päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 § mukaisesti. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakunnan itsehallinnon kannalta. Lakiluonnoksen 18 § valtioneuvoston toimivallasta päättää yhteistyösopimuksista tulee poistaa lakiluonnoksesta selvästi itsehallinnon vastaisena.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

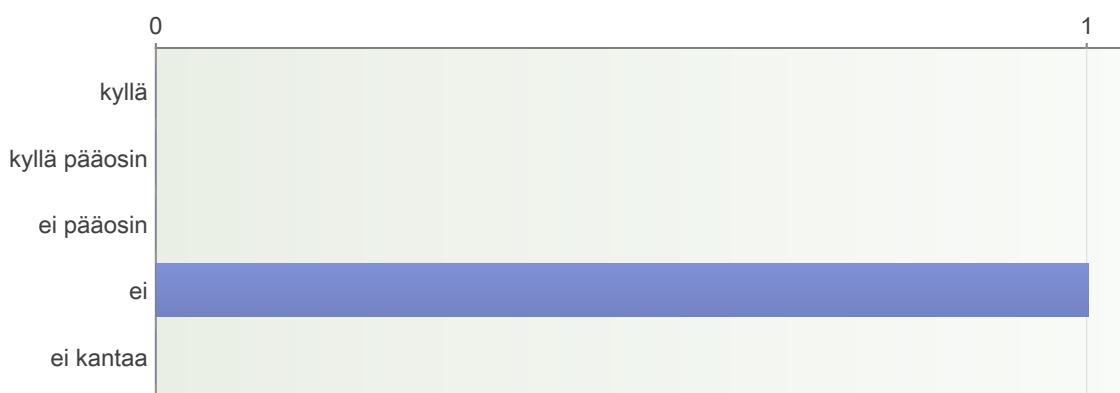

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Asiakaslähtöinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnalta sellaista järjestämisaamasta, mistä ei missään ole aiempaa kokemusta.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

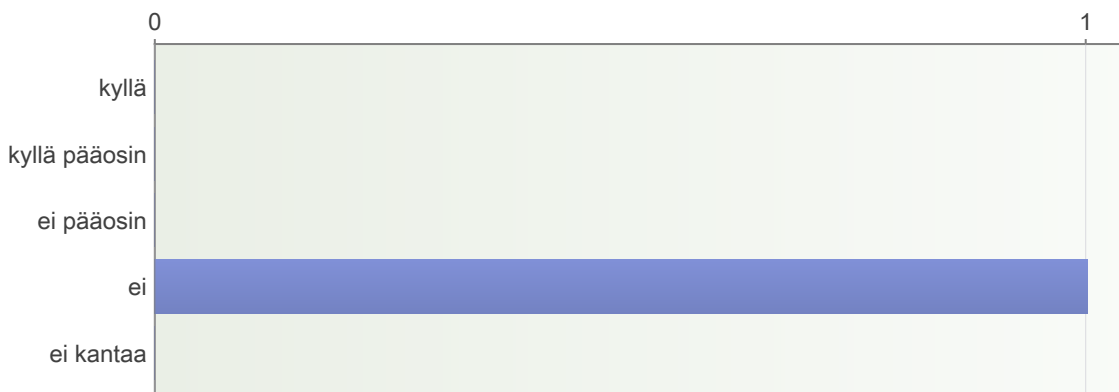
Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategisiin tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Tämä

yhdistettynä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettelyyn ovat riittäviä ohjausmenetelmiä. Valtiolla ei tule olla interventio-oikeutta maakuntien operatiiviseen toimintaan. Maakuntien itsehallinnollisuus edellyttää, että maakuntien toiminnan ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

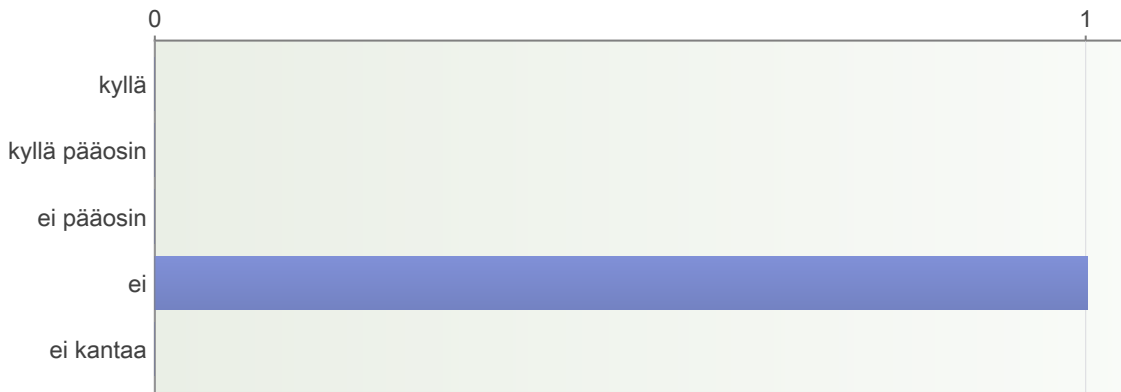
Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakuntien erityispiirteet huomioiden. Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja tuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelystä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen kokemusten vuoksi. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnon eriyttämiselle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä eikä perusteluita.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

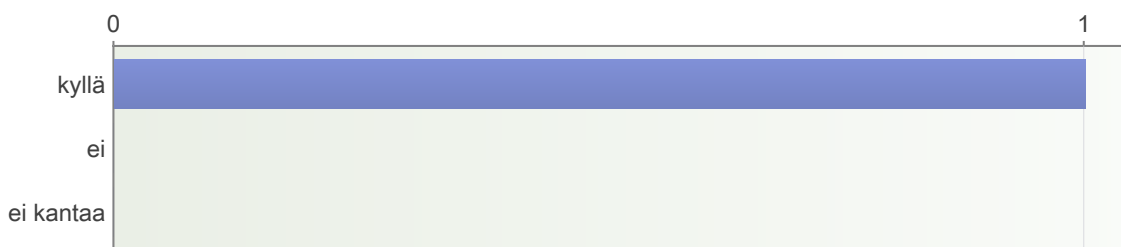
- Ongelmakohtia ovat mm. julkisen vallan käyttö, palveluketjun integraation toteutumismahdollisuudet sekä sote -järjestämisen muuttuminen ennakoimattommaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi. Valinnanvapautta, jonka seuraus yhtiöittäminen on, voidaan laajentaa myös muilla keinoilla kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palveluiden tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuteen päädytään.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

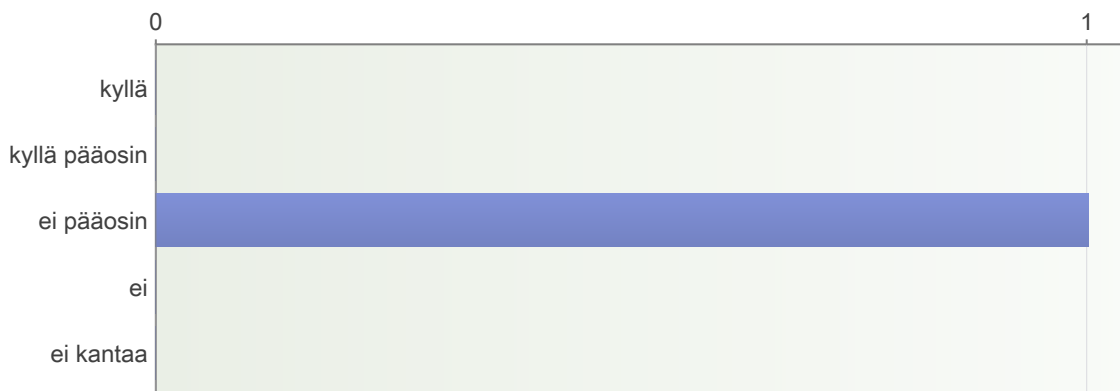
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

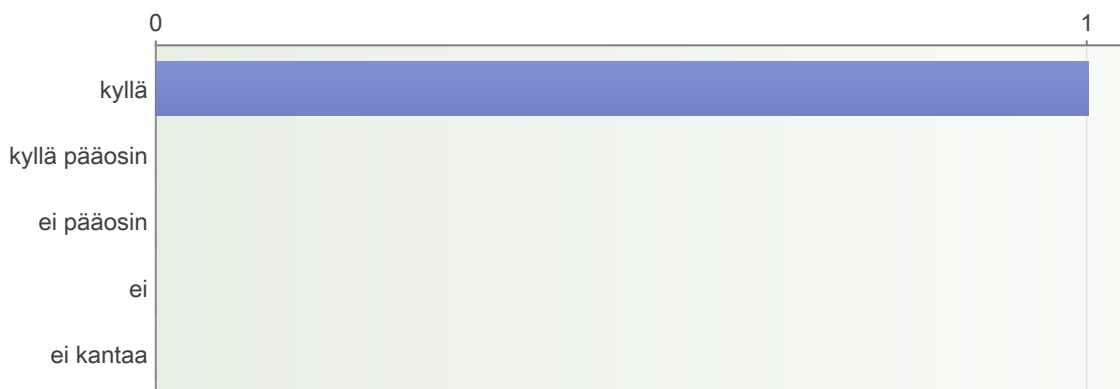

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asema ja päätöksenteko tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille aiheutuvat kustannukset on korvattava.

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettyä henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

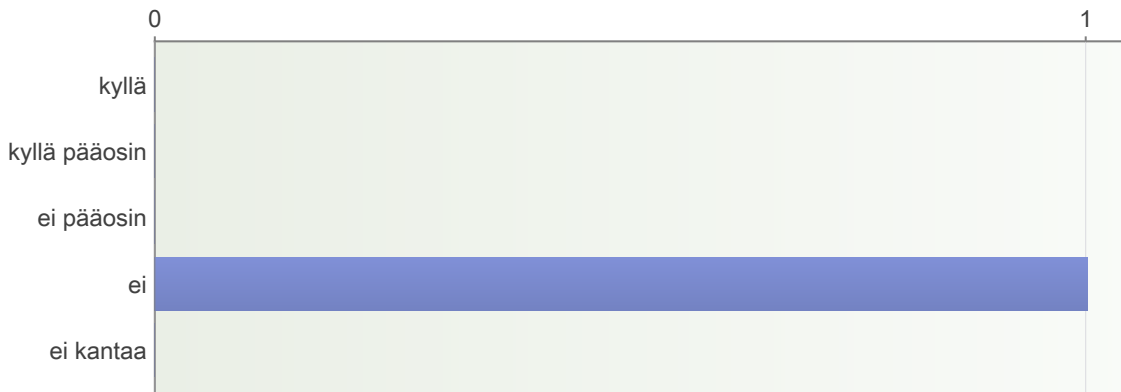
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kts. kohta 22.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

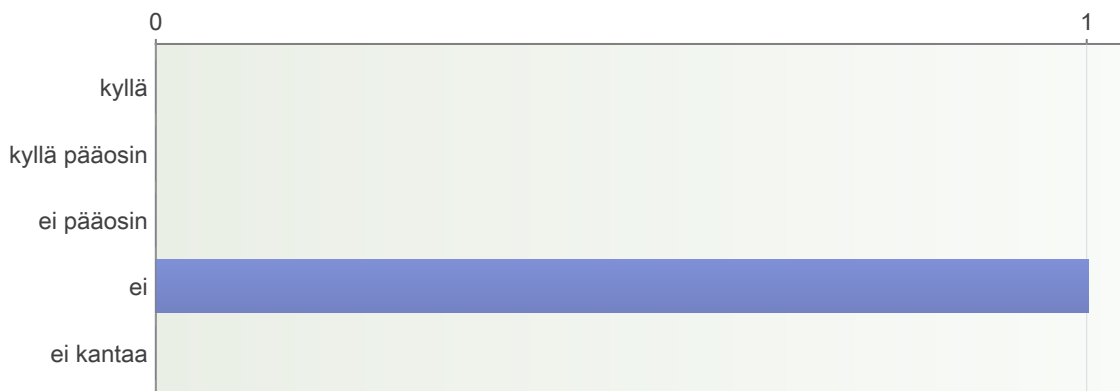
Vastaajien määrä: 1

- Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta, perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Mikäli asiassa edetään lakiluonnoksessa esitetyllä tavalla, on varmistettava ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokratason (3 vuotta) tulee olla pidempi, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua tuleviin palveluverkon muutoksiin. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen tyhjilleen jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa.

Uudistuksesta johtuvilla omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

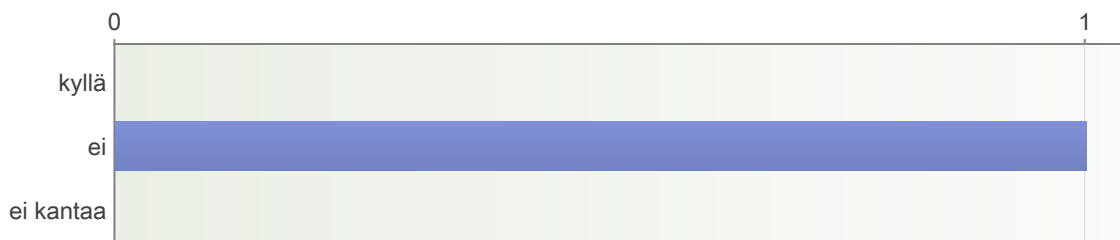

Avoimet vastaukset: ei

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvattuun kunnalliseen itsehallinnon ytimeen. Kaikenlainen kunnan verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee, sillä kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri perustuslaissa turvattuun verotusoikeuteen.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

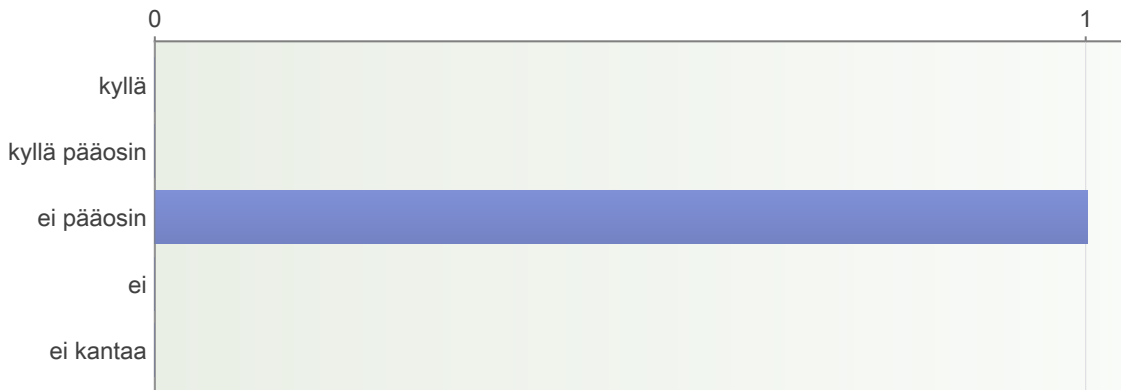
- Käsillä oleva uudistus on historiallisen laaja ja vaativa kokonaisuus, jonka toimeenpano tapahtuu käytännössä vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa. Yhtiöittäminen on niin iso prosessi, että aikaa on oltava ainakin vuoteen 2023 asti.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

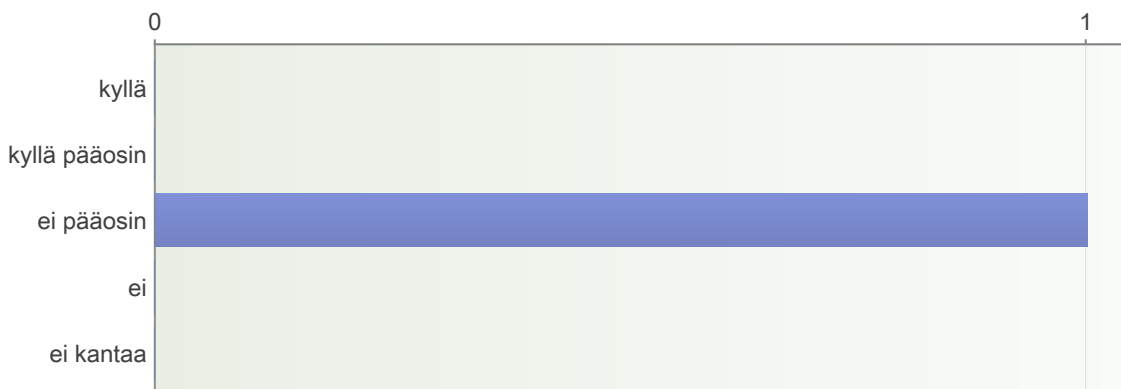

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtion rahoituksen varassa. Asiakasmaksujen ollessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulla säädettyjä, on kilpailukyky marginaalinen.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

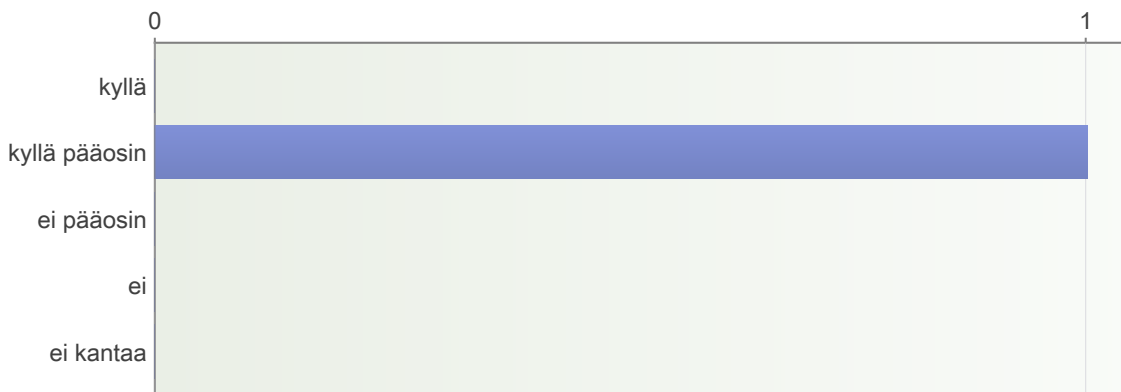

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisveloitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi +0,5 – 1,0 %). Lisäksi maakuntien oikeutta lainanottoon on rajoitettu voimakkaasti. Nämä em. rajoitteet vaikeuttavat maakuntien taloudellisia edellytyksiä suoriutua tehtävistään.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

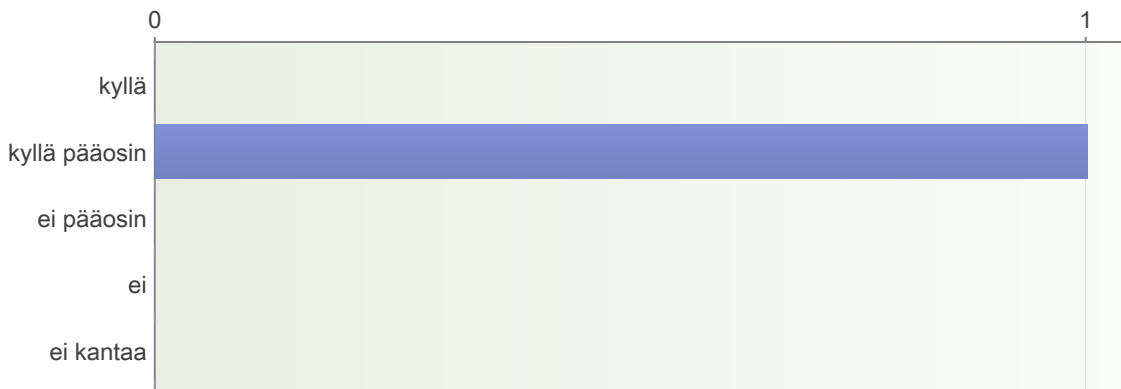
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

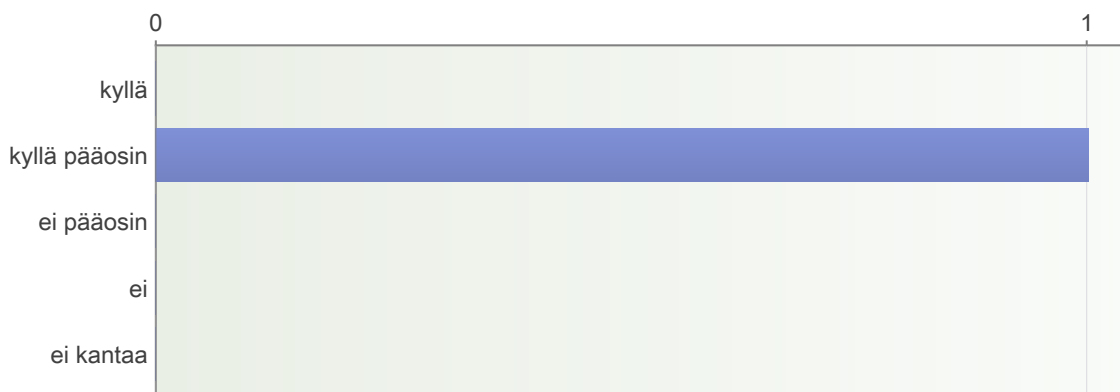
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Maakuntien arviointimenettelyyn perustuva maakuntajaon muuttaminen vastoin maakuntien tahtoa ei ole suotavaa.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

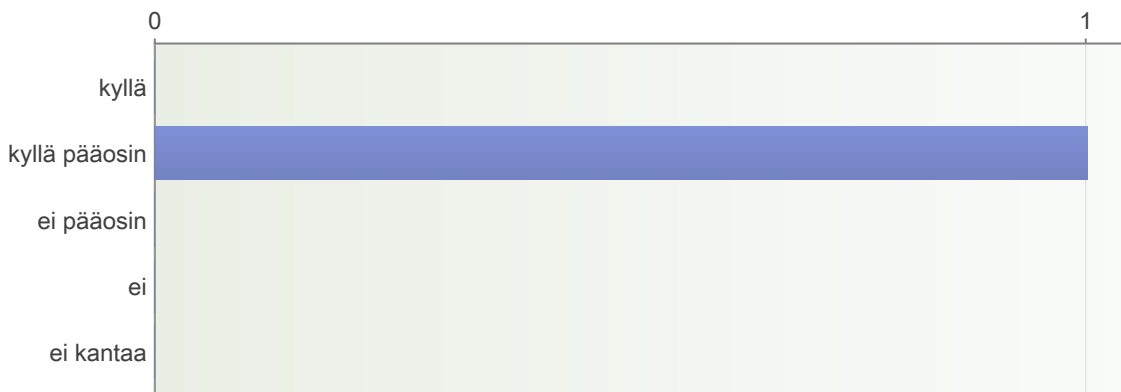

Avoimet vastaukset: kyllä

- Kuntien valtionosuusjärjestelmään perustuvat tasausmekanismit rajoittavat riittävästi uudistuksesta kuntiin aiheutuvia talouden muutoksia (enintään 50 euroa/asukas/vuosi).

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

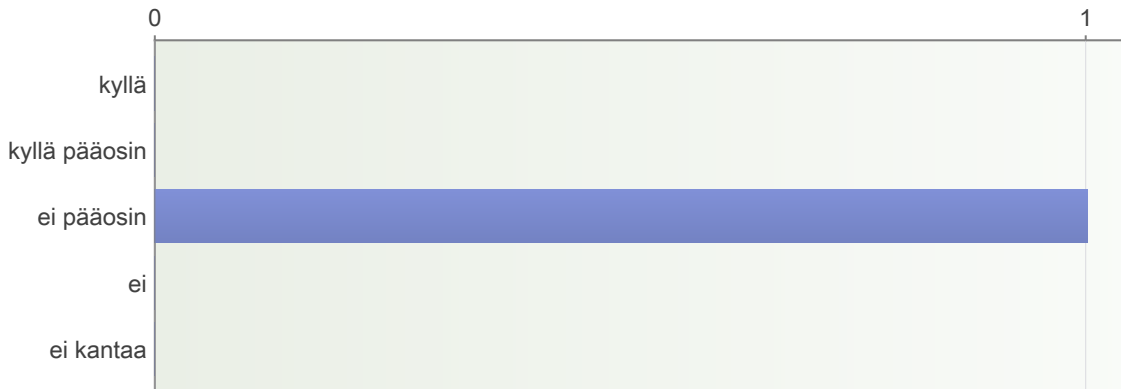

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Esityksessä on lähdetty siitä, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Tämä on erityisen ongelmallinen maakunnan itsehallinnon kannalta, kuten on jo aikaisemmissa kohdissa todettu, mutta tämä on ongelmallinen myös kannustimien kannalta. Kannustimilla on merkittävä rooli toiminnan tehostamisessa, jota uudistuksella tavoitellaan. Jos valtio ulosmittaa kunkin alueen aikaansaaman tehokkuushyödyn pois alueelta itseltään, alueella ei ole kannustimia tehostaa toimintaansa. Verotusoikeuden kanssa alueen tehokkuuden kasvaminen hyödyttää alueen asukkaita enemmän, koska alueen päättäjät ovat vastuussa oman alueensa asukkaille ja näin ollen oman alueen verotus pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntalain mukaan kunnan talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnat päättävät veroprosenteistaan käytännössä talousarvion laadinnan yhteydessä ja mitoittavat veroprosenttinsa siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi tulevat turvatuksi. Kuntien veroprosenttien lakisääteinen alentaminen ja siihen liittyvä rajoitus kunnille päättää veroprosenteistaan vuosina 2019 – 2021 johtaa moniin ongelmiin. Kts. myös vastaukset 22 ja 23.

Ehdotus kiinteistöveron säilyttämisestä puhtaasti kunnallisena verona on hyvä. Kuten luonnoksessa todetaan, kiinteistövero on tehokas ja tuotoltaan vakaa tapa rahoittaa kunnallisia julkisia palveluita. Positiivista on myös se, että kuntien oikeus yhteisöveron tuottoon säilyy. Kuntien saamat yhteisöverotulot toimivat kannustimena kunnan elinvoimapolitiikan kehittämisessä.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

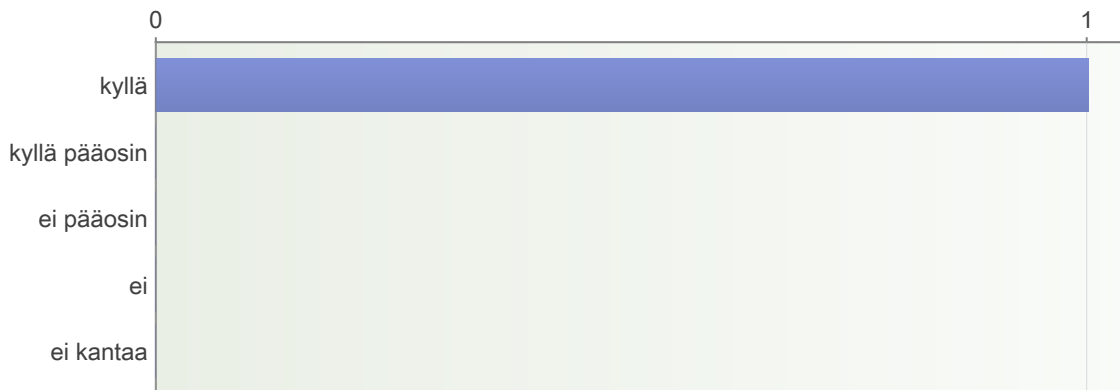
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Tulee huomioida, ettei yksityisellä puolella ole alempia työnantajakustannuksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kaupungin rooli muuttuu merkittävästi uudistuksen myötä. Kaupunki toimii hyvinvoinnin edistäjänä, mutta ei vastaa enää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä eikä tuotannosta. Kaupungin budjettitalous pienenee alle puoleen nykyisestä ja muutkin resurssit vähenevät merkittävästi. Uudistus on ongelmallinen Paimion näkökulmasta myös siinä mielessä, että Paimiolla on taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvin järjestetyt sote-palvelut.

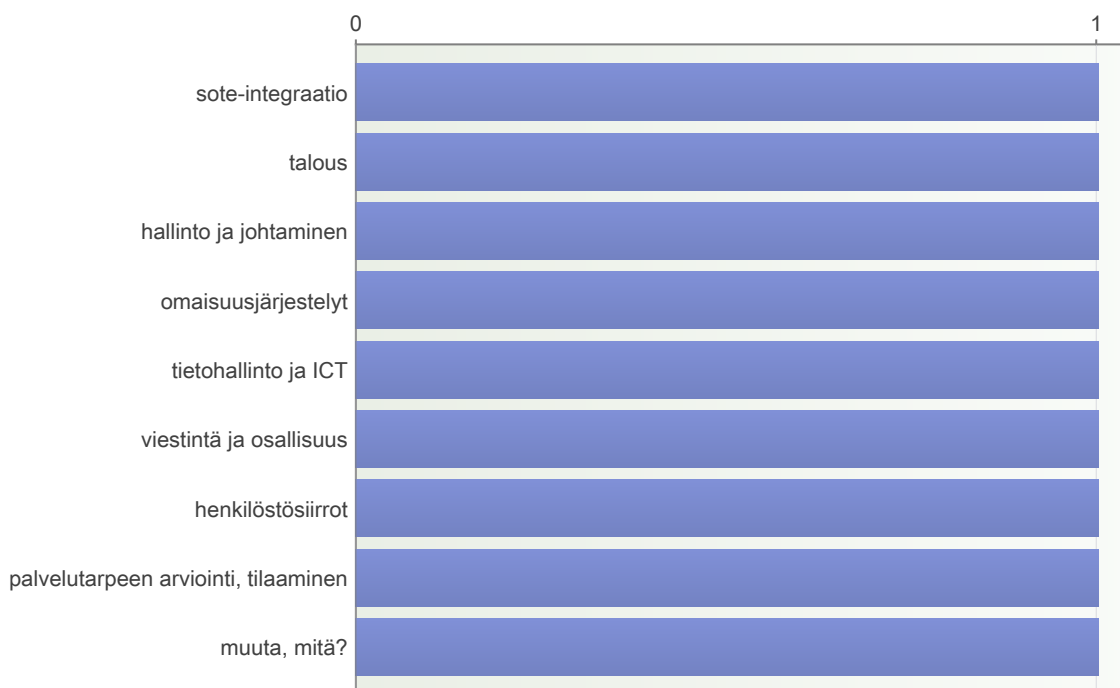
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset keskipitkällä aikavälillä selvitä sille laissa määrätyistä tehtävistä ja velvoitteista ovat heikot. Syynä tähän ovat
  - rahoituksen tasoon liittyvä 3 mrd euron ennalta lailla lukkoon lyödyllä tavalla toteutettava säästötavoite (maakuntaindeksi +0,5 – 1,0 %)
  - maakuntien liian tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja niihin liittyvät maakuntien arviointimenettelyn kriteerit
  - maakuntien puuttuva verotusoikeus ja rajoitetut mahdollisuudet ottaa lainaa ja
  - tiukka ja byrokraattinen valtion ohjaus.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Koko sote- ja maakuntauudistuksen läpivieminen edellyttää merkittävää valmistelun resursointia ja tukea. Valtion on varmistettava, että se varaa riittävästi voimavaroja uudistuksen läpiviemiseen. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat siirtymässä valtion rahoitusvastuulle ja pois kuntien päätösvallasta ja rahoitusvastuusta. Niinpä tässä tilanteessa tulevaisuuden rahoitusvastuullisen toimijan eli valtion on vastattava myös siitä, että se kantaa uudistuksen läpiviemisestä koituvan kustannusvastuun. On uskomatonta, että kuntien olisi vastattava uudistuksen toteuttamisen kustannuksista, kun sillä viedään kunnilta pois merkittävästi järjestämisvastuuta, päätösvaltaa ja resursseja.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Yleistä

Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen kunnilta maakunnille on Suomen kuntahistorian suurin toiminnallinen uudistus. Kuntien toiminta muuttuu palveluiden järjestäjistä elinvoiman edistäjiksi. Elinvoima on termi, jonka sisältöä ei ole määritelty. On huomattava, että kunnille jää edelleen merkittävä rooli myös palveluiden järjestäjinä ja lähes kolmesataa palveluihin liittyvää lakisääteistä tehtävää. Kunta tulee edelleenkin toimimaan oman alueensa merkittävimpänä yksittäisten palveluiden järjestäjänä.

Kuntien rooli sosiaali- ja terveyspalveluihin katkeaa uudistuksessa lähes täysin. Kunnille jää lainsäädännöllinen rooli ainoastaan terveyden edistäjinä. Kunta on kuitenkin edelleen asukkaidensa lähiyhteisö ja edunvalvoja myös maakuntien suuntaan.

Lainsäädännössä ei ole ratkaistu millä tavoin sosiaali- ja terveyspalvelut integroituvat kuntien muihin palveluihin. Esimerkiksi sosiaalipalveluilla ja perhepalveluilla on yhteistyörajapinnat kouluihin ja päivähoitoon. Yhdistymiseen liittyy huomattava riski, että nämä yhteistyösuhteet katkeavat organisaatioiden eriytyessä.

Maakuntauudistuksen tulisi hillitä kustannusten kasvua kolmella miljardilla eurolla. Toistaiseksi ei ole selvyyttä siitä, miten tavoite saavutetaan. Yhdistettäessä eri organisaatiota palkkaharmonisointi tulee nostamaan ainakin lyhyellä aikavälillä kustannuksia. Myös toiminnallisten päällekkäisyyksien purkamiset, ICT-kehittämissuunnitelmat, yhtiöittämiset jne. tulevat ainakin alkuvaiheessa lisäämään merkittävästi kustannuksia. Aikanaan hyötyjä tultaneen saamaan potilastietojärjestelmän sekä muiden järjestelmien yhtenäistymisestä. Muilta osin säästöjä on vaikea saavuttaa muuten kuin leikkaamalla palvelutarjontaa.

Rahoitus

Rahoituslakiluonnoksessa todetaan valtion rahoituksen maakunnalle olevan yleiskatteellista. Rahoituksesta 89 prosenttia perustuu maakunnan laskennalliseen palvelutarpeeseen. Asukaskohtaisesti suoritettavan osuuden painoarvo on 10 prosenttia, ja 1 prosentti on varattu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tehtäviin. Näyttää myös siltä, että rahoitusratkaisuissa nyt tehokkaat sote-kunnat joutuvat lievästi kärsimään valtionosuuksien menetysten ja muiden rahoitusmuutoksien johdosta.

Maakunta- ja sote-uudistuksen toteuttaminen vaati merkittävää valmisteluresurssia. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat siirtymässä valtion rahoitusvastuulle ja pois kuntien päätösvallasta. Tällaisessa tilanteessa tulevaisuudessa rahoitusvastuullisen toimijan eli valtion on vastattava myös siitä, että se kantaa uudistuksen läpiviemisestä koituvan taloudellisen taakan ja riskin.

Palvelutuotannon erottaminen palvelun järjestämisestä ja yhtiöittäminen

Lakiluonnoksissa palvelulaitos muodostetaan monialaiseksi konserniksi ja se vastaa vähintään sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisesta. Pelastustoimen osuus kokonaisuudessa jää melko irralliseksi muista sosiaali- ja terveyspalveluista.

Palvelulaitoskonserni rakentuu kaksijakoisesta sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotantokokonaisuudesta.

Puhtaasti julkisista erikoispalveluita tuottavista tuotantoyksiköistä, jotka eivät kuulu valinnanvapauden piiriin sekä valinnanvapauden piiriin kuuluvista tuotantoyhtiöistä. On todennäköistä, että esitetyllä palvelulaitosmallilla joudutaan konsernin sisällä jossakin vaiheessa eturistiriitatilanteisiin. Lisäksi on odotettavaa, että viranomaisen tosiasiallinen ohjausvalta yhtiöihin jää vähäiseksi.

Demokratian ja myös julkisen talouden näkökulmasta merkittävä asia uudistuksessa tulee olemaan palvelun järjestäjän ja muodostettavan palvelulaitoksen valtatasapaino. Lähtökohtaisesti palvelun järjestäjän asema tulee varmistaa lainsäädännössä selvästi vahvemmaksi kuin palvelulaitoksen asema. Mikäli palvelunjärjestäjän ohjausvalta palvelulaitokseen ja palvelutuotantoon muodostuu heikoksi, muodostuu palvelulaitoksesta vahva yhteiskunnallinen vallankäyttäjä. Näin syntyvä asetelma ei voi olla yhteiskunnallisesti toivottava.

Sosiaali- ja terveystalouden tuotantoyhtiöt tulee perustaa viimeistään 31.12.2020. Yhtiöiden palvelutuotannon käynnistäminen vuonna 2021 ei ole aikataulullisesti mahdollista, mikäli halutaan varmistua siitä, että julkisesti omistettu yhtiötetty palvelutuotanto on kykenevä kilpailemaan sote-palvelujen markkinoilla heti uudistuksen alkuvaiheessa.

Myös kunnille tulisi antaa mahdollisuus tuotantoyhtiöiden perustamiseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Valtioneuvoston esitysluonnokseen sote- ja maakuntauudistukseen liittyvistä laeista on kirjattu läpi linjan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä ja siihen liittyvä rahoitus. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden vahvistaminen on yksi uudistuksen keskeisistä tavoitteista ja siinä onnistuminen kriittinen menestystekijä tavoiteltujen kustannussäästöjen saavuttamiseksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä syntyy erilaiset roolit kunnille, sote-palvelun järjestäjälle, julkiselle sote-palvelutuotannolle, julkisille sote-yhtiöille, yksityisille sote-yhtiöille ja sote-alan järjestöille. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sisältö ja toteutus on todettu lainsäädäntöluonnoksissa epäselvästi. Eri toimijoiden roolia sekä yhteistyön rakenteita rajapintapalveluissa tulee lainsäädännön jatkovalmistelussa selkeyttää.

Lakiin kirjatun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän onnistumisen kannalta aivan keskeinen kysymys on sen rahoittaminen. Seurannalla ja rahoitusjärjestelmällä tulee luoda riittävät kannustimet varmistamaan, että maakunnille ja kunnille osoitettavaa rahoitusta käytetään tähän tehtävään lain tarkoituksena olevalla tavalla. Rahoitusjärjestelmän tulisi kannustaa kehittämään ja toteuttamaan jatkuvasti vaikuttavampaa toimintaa.

Valtakunnalliset tukipalvelukeskukset

Maakuntalakiluonnos sisältää ehdotukset valtakunnallisen talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelukeskuksen perustamiseksi sekä hankintoja koskevan tukipalvelukeskuksen perustamiseksi. Nämä tukipalvelukeskukset ollaan perustamassa ilman mitään kustannusvelvoitteita. Myöskään ei ole selvitetty perustettavien tukipalvelukeskusten vaikutusta nyt toiminnassa oleviin osin kuntien perustamiin tukipalveluyhtiöihin.

Tavoitetilana tulee olla usean toimijan malli, jossa maakunnat ja kunnat voivat valita tukipalveluiden tuottajan alueellisesti tai kansallisesti toimivien tuottajien joukosta. Mikäli tuleva maakuntalaki ei mahdollista kuntien ja maakuntien yhteistä tukipalvelutuotantoa, merkitsee se lisää kustannuksia kunnille. Nykyisten tukipalveluyhtiöiden tuotantovolyyymi putoaa niin paljon, että niiden kehitystyö kuntia varten vähenee, hinnoitteluperusteet muuttuvat, palvelutaso voi laskea ja investointihalukkuus aleta. Samaan aikaan tarvitaan merkittävä panostus uusien keskitettyjen tukipalvelukeskusten perustamiseen.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.